אגרט קראוס
משרד עורכי דין

פתח תקווה
תוצרת הארץ 3
ב.ס.ר סיטי, בניין 1, קומה 27
טל' 03-6766602 | פקס: 03-6766608
כתובת למשלוח דואר:
ת.ד 8138, פתח תקווה 4937999

Petah Tikva
3 Totzeret Ha aretz street,
BSR City complex, Tower 1, 27th Floor
Tel: +972-3-6766602 | Fax: +972-3-6766608
Mailing address:
P.O Box 8138, Petah Tikva 4937999

contact@eghert-kraus.co.il | www.eghert-kraus.co.il

מסמך זה נועד לנוחיות החולים היקרים ובני משפחותיהם ולצורכי נוחיות בלבד נרשם בלשון זכר.

המידע המופיע במדריך מהווה מידע כללי ואין באמור בו בכדי להוות ייעוץ משפטי או תחליף לקבלת ייעוץ פרטני המותאם לנסיבות הספציפיות של המקרה.

מדריך הזכויות לחולה טרשת נפוצה

ראשית אנו מאחלים לך איחולי בריאות איתנה ורפואה שלמה.

במסגרת הליווי המקצועי שמשרדנו מעניק לחברי עמותת "הבית לחולי טרשת נפוצה" מזה שנים רבות, הכנו עבורך מדריך על הזכויות העיקריות שהנך עשוי להיות זכאי להן בעקבות המחלה, מול המוסד לביטוח לאומי וגורמים נוספים (חשוב להדגיש כי המדריך אינו מתייחס לפוליסות ביטוח פרטיות שיש לכל אדם, בהתאם לכיסויים הספציפיים שיש לו).

חשוב שתעיין היטב במדריך על מנת ללמוד על זכויותיך.

חולי טרשת נפוצה עשויים להיות זכאים לזכויות רבות ומגוונות. יחד עם זאת חשוב לציין שעצם אבחנת המחלה אינו מעניק אוטומטית זכויות כלשהן ולכן בכל מקרה ומקרה יש לקבל ייעוץ נפרד ומקצועי לגבי הזכויות הספציפיות שמגיעות לך, בהתאם לנתונים אישיים כמו גיל, עבודה, גובה הכנסה ובעיקר מצב רפואי, ולקבל החלטות מהי הדרך הנכונה והטובה ביותר לקדם את הזכויות.

האמור במדריך זה, בפרט בכל הנוגע לסכומים המפורטים בו, הינו נכון למועד פרסומו בחודש יוני 2026, וכדאי להתעדכן בשינויים עתידיים, בפרט בנוגע לסכומים המפורטים במדריך שמשתנים במעט משנה לשנה.

מהן הזכויות שאתה עשוי להיות זכאי להן בעקבות מחלת הטרשת?

1. הכרה במסגרת של נכות כללית במוסד לביטוח לאומי לרבות קבלת גמלת נכות כללית והטבות נילוות.
2. הכרה במסגרת של שירותים מיוחדים לרבות קבלת גמלה לשירותים מיוחדים.
3. הכרה במסגרת של סיעוד לאנשים אחרי גיל הפרישה ולרבות קבלת סיוע פיזי בבית וגמלה חודשית.
4. קבלת היתר להעסקת עובד זר על ידי רשות האוכלוסין וההגירה.
5. זכאות לפטור רפואי ממס הכנסה (מעל נכות רפואית של 89.6%) ועד לתקרת המס המזכה שעומדת כיום על כ- 450,000 ₪ בשנה (לזכאים בעקבות נכות של משרד הביטחון או נפגעי איבה הסכום גבוה יותר ועומד על כ- 684,000 ₪ בשנה).
6. הכרה במוגבלות בניידות על ידי משרד הבריאות ולאחר מכן הכרה בהטבות על-ידי ביטוח לאומי.
7. תג נכה לרכב ופטור מאגרת טסט ממשרד התחבורה (בד"כ תג נכה זמני). מדובר בהליך שאינו כרוך בוועדות רפואיות ונעשה באמצעות פנייה עם מסמכים מתאימים למשרד התחבורה.
8. קבלת תעודת נכה מהמוסד לביטוח לאומי אשר מזכה בהנחות והטבות על ידי גופים שונים במדינה. רלוונטי בין היתר למי שמקבל קצבת נכות כללית או קצבת שירותים מיוחדים או קצבת ניידות.

נכות כללית:

9. התנאי הראשון לצורך הגשת תביעה לנכות כללית, הוא שהתובע אינו משתכר בחודש יותר מ – 60% מהשכר הממוצע במשק, סכום של כ- 8,261 ₪ נכון למועד זה. כלומר, אם אדם מרוויח יותר מסכום זה, הוא לא יוכל להגיש תביעה לנכות כללית, גם אם מצבו הרפואי קשה.

10. במסגרת התביעה לנכות כללית יש לעבור תחילה את שלב הוועדות הרפואית (המעבר לשלב הבא תלוי בקביעת אחוזי הנכות הרפואית על ידי הוועדה). אחוזי הנכות אשר יזכו אותך במעבר לשלב הבא הינם **60% נכות רפואית משוקללת על מספר מחלות / פגימות או 40% נכות רפואית משוקללת כאשר בגין הטרשת ו/או אחת המחלות האחרות נקבעה נכות רפואית בשיעור של לפחות 25%.**

11. המשמעות של נכות משוקללת היא שכאשר מדובר במספר נכויות בגין מספר פגיעות / מחלות, לא מחברים את הנכויות בצורה רגילה אלא מתבצע חישוב מיוחד שלפיו הנכות הראשונה מחושבת כמו שהיא ולאחר מכן מפחיתים את הנכות הראשונה מ – 100% והנכות הבאה מחושבת מהיתרה (אם למשל קבעו לך 20% על מחלת הטרשת, אז הנכות הבאה תחושב מ – 80% שנותרו ולא מ – 100%, כך שנכות נוספת של 20% בגין מחלה / פגיעה אחרת תהיה שווה ל – 16%). מכאן ואילך כל נכות נוספת תחושב בהתאם להפרש שנותר לאחר ניכוי הנכות הקודמת מהנכות המשוקללת הקודמת.

12. במידה ונקבעה לך נכות רפואית כפי שצוין לעיל, אזי תעבור לשלב הבא שנקרא וועדה לצורך דרגת אי כושר (יש מקרים שבהם לא מתקיימת וועדה וההחלטה מתקבלת בהתאם להמלצת הרופא שבדק אתכם בוועדה הרפואית). בוועדה זו בדרך כלל יושבת עובדת סוציאלית אשר תנהל איתך שיחה ובה תבחן את יכולת / אי יכולת העבודה שלך (בהתאם להשכלתך, הכשרתך, גילך, הנכויות שנקבעו לך ומצבך הרפואי). האפשרויות לדרגת אי הכושר הן 60%, 65%, 74% ו – 75% שהמשמעות היא למעשה כמו 100%.

13. חשוב שתדע כי מה שיקבע את גובה הגמלה שלך והזכויות הנילוות היא <u>דרגת אי הכושר שנקבעה לך בהתאם לדרגות המפורטות לעיל ולא גובה הנכות הרפואית</u>.

14. שימו לב כי ניתן לקבל נכות כללית לכל היותר שנה אחורה ממועד הגשת התביעה, זאת במידה ועמדתם בתנאים בתקופה הרטרואקטיבית, ולכן לא כדאי להמתין לחינם עם הגשת התביעה.

15. בסוף ההליך תתקבל ההחלטה של המוסד לביטוח לאומי. במידה ולא נקבעו לך נכויות כפי שצוין לעיל אזי תביעתך תידחה ותהיה רשאי להגיש ערעור תוך 60 ימים מיום קבלת ההחלטה (שנספרים מהיום בו קיבלת את מכתב ההחלטה). במידה ותביעתך התקבלה תישלח אליך החלטה לרבות סך הגמלה לה אתה זכאי. כמובן שניתן לערער גם במקרה שבו נקבעה דרגת אי כושר חלקית. יחד עם זאת, חשוב לבחון היטב את סיכויי הערעור, על מנת שוועדת הערר לא תפגע בקיים, כלומר במה שכבר נקבע.

16. נכון להיום, הגמלה הבסיסית המקסימאלית למי שמוכר בדרגת אי כושר של 75% ומעלה היא 4,711 ₪. על הגמלה הבסיסית ניתן לקבל תוספות עבור ילדים מתחת לגיל 18, לכל היותר עד 2 ילדים, כאשר עבור כל ילד למי שנקבעה לו דרגת אי כושר מלאה משולמת תוספת של 1,214 ₪ (ואם נקבעה דרגת אי כושר חלקית ישולם חלק מהתוספת). ניתן אף לקבל תוספת עבור בן זוג כאשר בן הזוג עובד עד שכר של כ- 7,848 ₪ בחודש ואינו מקבל קצבה נוספת, כאשר התוספת לבן זוג עבור מי שמוכר בדרגת אי כושר מלאה היא 1,518 ₪ (וכאמור אם נקבעה דרגת אי כושר חלקית ישולם רק חלק מהתוספת).

17. צריך לקחת בחשבון שהתוספות לא ניתנות באופן אוטומטי לכל אחד אלא כל מקרה נבחן לגופו בהתאם לנתונים האישיים ובין היתר מי שיש לו הכנסה שאיננה מעבודה (כמו למשל תשלום אובדן כושר עבודה מחברת ביטוח), הכנסה זו תקוזז מול התוספות.

18. מעבר לכך, מי שמוכר בנכות כללית עשוי להיות זכאי להטבות נוספות כגון הנחה בארנונה, הנחה באגרות קופת החולים, הנחה בשירותי בזק, הנחה בנסיעות בתחבורה ציבורית, הנחה במס רכישה, פטור מדמי ביטוח לאומי וזכויות נוספות אשר ייקבעו בהתאם לדרגת אי הכושר שנקבעה.

19. יש לציין כי מי שנקבעה לו נכות רפואית הגבוהה מ – 20% בלבד, עשוי להיות זכאי לקבל שיקום מקצועי דרך ביטוח לאומי, באמצעות פקידות שיקום במוסד (עובדות סוציאליות). השיקום המקצועי עשוי לכלול עזרה חלקית במימון לימודים אקדמאיים או מקצועיים, אבחונים שונים, מימון אביזרי לימוד ואף עזרה במציאת עבודה. מדובר בתביעה נפרדת שיש להגיש לאחר קביעת הנכות והיא איננה מתבצעת באופן אוטומטי. צריך לקחת בחשבון שהזכות לשיקום מקצועי ניתנת לנכה ברוב המקרים רק פעם אחת בחיים.

20. חשוב לדעת – ניתן לעבוד ועדיין לקבל גמלת נכות כללית!. אדם שהוכר במסגרת של נכות כללית, יכול לצאת ולעבוד. בהתאם לגובה שכרו עשוי להתבצע קיזוז מסוים מול הגמלה שהוא זכאי לה בהתאם לדרגת אי הכושר שנקבעה לו. לשם הדוגמא, אדם שמוכר בדרגת אי כושר מלאה, נכון להיום עד להכנסה חודשית של 6,916 ₪ לא יתבצע לו שום קיזוז והוא יקבל גמלה מלאה ובשכר חודשי של 10,000 ₪ יופחתו מהקצבה החודשית שלו 989 ₪. כלומר בכל מקרה כשאדם יוצא לעבודה, ההכנסה הכוללת שלו מעבודה ומהקצבה תהיה תמיד גבוהה יותר מסכום הקצבה בלבד, באופן שנועד לעודד אנשים לצאת ולעבוד. לעניין זה כדאי להסתכל בטבלאות באתר ביטוח לאומי שמחולקות לפי דרגת אי הכושר שנקבעה.

21. יש לציין כי כאשר אדם מגיע לגיל פרישה והוא הוכר קודם לכן במסגרת של נכות כללית, הוא יהיה זכאי להמשיך ולקבל קצבת זקנה לפחות בגובה קצבת הנכות הכללית (אי אפשר לקבל גם קצבת זקנה וגם קצבת נכות כללית).

לאחר גיל הפרישה לא ניתן עוד להגיש תביעה לנכות כללית ולכן יש חשיבות גדולה להגיש את התביעה מספר חודשים טרם הגיעך לגיל פרישה.

שירותים מיוחדים לנכים:

22. חולים אשר בעקבות מחלת הטרשת או בשל בעיות רפואיות נוספות נפגעה היכולת התפקודית היומיומית שלהם, עשויים להיות זכאים גם לקצבה נוספת במסגרת שירותים רפואיים מיוחדים. חשוב לדעת כי בניגוד למרבית הקיצבאות האחרות, ניתן לקבל גם נכות כללית וגם שירותים מיוחדים ולא מתבצע קיזוז ביניהם.

23. המשמעות של שירותים מיוחדים היא היזקקות של החולה במידה רבה לעזרה בביצוע רוב הפעולות היומיומיות כמו למשל סיוע ברחצה, בלבוש, בהיגיינה אישית, ניידות ועוד. בנוסף נבחנת גם ההיזדקקות לעזרה במשק הבית (מה שנקרא **IADL**), כמו ניקיון, בישול, קניות ועוד, אך אי אפשר יהיה לקבל שירותים מיוחדים רק בשל עזרה במשק הבית וללא צורך בעזרה בפעולות יומיומיות.

24. השלב הראשון במסגרת של שירותים מיוחדים הוא לעבור סף של 40% נכות רפואית לפחות (לצורכי שירותים מיוחדים) למי שמקבל גמלה מביטוח לאומי או 75% נכות רפואית למי שאינו מקבל גמלה. במקביל תיבחן ההיזדקקות בפועל לעזרה יומיומית כאמור.

25. קצבת שירותים מיוחדים נחלקת ל – 3 מדרגות בהתאם למידת התלות של החולה בזולת:

25.1. קצבה בשיעור של 50% - היזקקות לעזרה רבה בעשיית רוב הפעולות היומיומיות ברוב שעות היממה, קצבה בשיעור של 1,943 ₪.

25.2. קצבה בשיעור של 112% - היזדקקות לעזרה רבה בעשיית כל הפעולות היומיומיות ברוב שעות היממה, קצבה בשיעור של 4,500 ₪.

25.3. קצבה בשיעור של 188% - מי שתלוי לחלוטין באחר בעשיית כל הפעולות היומיומיות בכל שעות היממה, קצבה חודשית של 7,181 ₪.

25.4. קצבה בשיעור של 235% - תלוי לחלוטין וזקוק להשגחה מתמדת, קצבה חודשית 9,126 ₪.

26. חשוב לדעת כי מדובר בתביעה שיש להגיש בנפרד למוסד לביטוח לאומי. עוד חשוב לדעת כי מי שמקבל גמלת שירותים מיוחדים לפני גיל הפרישה יקבל אותה גם לאחר גיל הפרישה ולכן קיימת חשיבות גם כאן למועד הגשת התביעה, שכן לאחר גיל הפרישה לא ניתן עוד להגיש תביעה לשירותים מיוחדים.

קצבת סיעוד:

27. קצבת סיעוד ניתנת לאנשים שכבר הגיעו לגיל הפרישה ושבעקבות מצבם הרפואי הם זקוקים לעזרה בביצוע פעולות יומיומיות או שהם זקוקים להשגחה צמודה.

28. לאחר הגשת התביעה, נבדק החולה במידת היזדקקותו לעזרה, במה שנקרא מבחן תלות. בהתאם לניקוד שהחולה מקבל במבחן התלות, נקבעות הזכויות להן הוא זכאי.

29. הקצבה משולמת לפי 6 רמות של זכאות, כאשר ניתן לבחור לקבל את הקצבה בכסף בשילוב עם שירותי עזרה בפועל בבית ו/או שירותים נוספים כמו מוצרי ספיגה, שירותי כביסה ועוד. הזכויות הן מגוונות ומותאמות באופן אישי לחולה, כאשר ניתן גם לבחור למשל לקבל חלק מהגמלה בכסף והיתר בעזרה בפועל.

30. היקף הזכויות יכול גם להיגזר באם החולה מעסיק עובד זר בביתו או לא. בעניין עובד זר יש לציין כי מטופלים שזקוקים למטפל סיעודי במשרה מלאה, זכאים לקבל היתר להעסקת עובד זר. בעיקרון מי שנקבעו לו במבחן תלות לפחות 4.5 נקודות או שנקבע שהוא זקוק להשגחה ו/או לחלופין נקבע שהוא ברמת זכאות 5 או 6 בסיעוד, זכאי להעסיק עובד זר.

31. אדם שמעסיק עובד זר ו/או מטפל ישראלי צמוד, זכאי לקבל את כל קצבת הסיעוד בכסף.

32. גמלת סיעוד לוקחת בחשבון את הכנסות בני הזוג ובמקרים מסוימים בשל הכנסות לא משולמת הקצבה גם אם מבחינה רפואית הנכה זקוק לעזרה צמודה. כדאי לבדוק את נושא ההכנסות טרם הגשת התביעה כדי לבחון אם בכלל ניתן יהיה לקבל קצבה כלשהי.

33. עוד חשוב לדעת כי אדם שקיבל קצבת שירותים מיוחדים טרם גיל הפרישה, לא יוכל לקבל גם קצבת סיעוד לאחר גיל הפרישה ויצטרך לבחור באחת מהן. לבחירה יש משקל רב ולכן צריך לבחון את הזכויות השונות בכל אחת מהקיצבאות.

פטור רפואי ממס הכנסה:

34. התביעה לפטור רפואי ממס הכנסה מוגשת תחילה לפקיד השומה במקום מגוריו של התובע ולאחר מכן מועברת למוסד לביטוח לאומי והוועדות הרפואיות מתקיימות במסגרת המוסד. לצורך הגשת התביעה יש לשלם אגרה של כמה מאות שקלים לטובת פקיד השומה (679 ₪ נכון להיום).

35. חשוב לדעת – הקריטריונים לקבלת פטור רפואי ממס הכנסה הם רפואיים בלבד וללא קשר למצבו התפקודי ו/או התעסוקתי של הנכה. כלומר גם אדם עובד שמרוויח משכורות גבוהות יכול להגיש ולקבל פטור רפואי ממס הכנסה, הכל בהתאם לגובה הנכות הרפואית שתיקבע לו.

36. על מנת לקבל פטור רפואי ממס הכנסה על הוועדות לקבוע לך נכות רפואית משוקללת (כמוסבר למעלה) בשיעור של 89.6%, לכל הפחות. תנאי נוסף וחשוב שהתווסף לפני מספר שנים הוא שבגין פגימה אחת נקבעו לך לפחות 40% נכות. כלומר, אם קיבלת 89.6% אבל אין אף סעיף ליקוי של 40% לפחות – התביעה תידחה.

37. הוועדות מוסמכות לקבוע את הנכות המזכה לתקופה רטרואקטיבית של 6 שנים טרם הגשת התביעה, בהתאם למועד תחולת הנכות כפי שנקבעה על-ידי הוועדות, ואז גם הפטור יינתן בהתאם לתקופה הרטרואקטיבית שנקבעה.

38. ההחלטה של הוועדה הרפואית בדרג הראשון ניתנת לערעור על ידי וועדה רפואית לעררים מטעם המוסד לביטוח לאומי. יודגש שלצורך הערעור יש לשלם שובר תשלום נוסף בגין אגרת ערעור שכיום עומדת על סך של 979 ₪.

39. המשמעות הכלכלית של פטור רפואי ממס הכנסה עשויה להיות גדולה במקרים מסוימים. מדובר בפטור על הכנסה מעבודה עד לסכום שנתי נכון להיום של כ- 450,000 ₪. גם כאשר יש הכנסות שאינן מיגיעה אישית (כלומר לא מעבודה) ניתן לקבל עליהן פטור רפואי מתשלום מס, אבל מדובר בערכים נמוכים משמעותית (נכון להיום פטור עד לסכום הכנסה של 82,000 ₪ שאינו מיגיעה אישית).

תביעה לניידות:

40. חולים אשר מחלת הטרשת פגעה ביכולת הניידות שלהם יכולים להגיש תביעה להכרה במוגבל בניידות. במסגרת זאת הבדיקה היא אך ורק לגבי הפגיעה בניידות כאמור ולא תסמינים רפואיים אחרים.

41. את התביעה יש להגיש ראשית למשרד הבריאות במחוז המגורים של החולה, שם ייבדק החולה וייקבעו לו אחוזי נכות בהתאם למוגבלותו בניידות.

42. יש לציין כי אחוזי הניידות שונים מאחוזי הנכות הכללית ונקבעים לפי סעיפים שונים לגמרי, כאשר הזכאות לגמלת ניידות מתחילה מ- 40% נכות בניידות ומעלה.

43. לאחר שנקבעו לחולה אחוזים מזכים בניידות (למעלה מ- 40% בניידות כאמור), יגיש החולה תביעה להטבות בניידות למוסד לביטוח לאומי ובמסגרת תביעה זו יהיה זכאי החולה לגמלת ניידות המשתנה בהתאם לגובה אחוזי הנכות בניידות ונתונים אישיים של הנכה, הלוואה עומדת לרכב (מה שנקרא פטור חלקי ממיסים בעת רכישת רכב חדש) ותג נכה לרכב.

44. כאמור, הזכויות והגימלאות במסגרת של ניידות הן מגוונות ושונות ולוקחות בחשבון בין היתר את גובה הנכות בניידות שנקבעה, גודל הרכב שאושר, האם לנכה יש רכב על שמו, האם הנכה עובד או לא וכן פרמטרים נוספים. גמלת ניידות עשויה לנוע בין כמה מאות שקלים לכמה אלפי שקלים, שמשולמים מעבר לגמלת נכות כללית.

45. חשוב לדעת כי לא ניתן לקבל גם גמלת שירותים מיוחדים וגם גמלת ניידות, אלא אם נקבעה לנכה מוגבלות בניידות בשיעור של 100%, או שנקבע שהוא זקוק לכיסא גלגלים ומשתמש בו או שנקבע שהוא מרותק למיטה או שהוא מוכר בשירותים מיוחדים במדרגה של 112% לפחות. זו דוגמא למשל למאבק שיכול להיווצר רק בשאלה של היזדקקות לכיסא גלגלים, אשר עשוי להשליך באופן מהותי על זכויות הנכה ובאם יוכל לקבל קצבת שירותים מיוחדים יחד עם קצבת ניידות.

46. גם בניידות יש לשים לב למועד הגשת התביעה, שכן לא ניתן להגיש תביעה לניידות לאחר גיל הפרישה ומי שכבר הוכר לפני גיל הפרישה ימשיך לקבל את הגימלאות גם לאחר גיל הפרישה.

סיכום:

47. כפי שניתן להבין מן המפורט לעיל, אדם שחלה בטרשת נפוצה עשוי להיות זכאי לקבל זכויות שעשויות להיות שונות מאדם אחר למשנהו ובהתאם למצבו ונתונים אישיים.

48. לכן כדאי בכל מקרה ומקרה שבו אדם חלה בטרשת, לבדוק מהן הזכויות האפשריות וכיצד ניתן לממש אותן בצורה הטובה ביותר.

49. לאור העובדה שמדובר בהליכים מורכבים, עם פניות לגורמים שונים, בדיקות במסגרת וועדות רפואיות ובחינה רחבה של מכלול הזכויות, הנכם מוזמנים לפנות למשרדנו על מנת שזכויותיכם לא ייפגעו.

50. אנו עומדים לרשותכם בכל שאלה באמצעות הטלפון במשרד: 03-6766602 פקס: 03-6766608 ומייל: gil@eghert-kraus.co.il. בנוסף, ניתן ליצור עימנו קשר גם באמצעות הווטסאפ המשרדי (מיועד להודעות ווטסאפ בלבד ולא לשיחות טלפוניות) שמספרו 058-4688391.

בברכת בריאות איתנה,

עו"ד גיל קראוס וצוות המשרד